

Az ily stadiumban levő borok olcsón beszerezhetők, a mit leginkább kocsmárosok és vendéglősök használnak fel s egyrészt azért, hogy az eczetszagot elvonják, másrészt pedig azért, hogy boruk még édeses is legyen, ólom-tajtot tesznek bele s ezen hagyják a bort állani. Az eczetsav az ólommal ólomcukrot képez a mi a borban feloldódik, még pedig oly nagy mennyiségben, hogy nem ritkán egy literben levőből egy puska golyót lehetne önteni. Ezáltal a bor megszűnik eczetes lenni, még csipős édeses izt is nyer akárcsak új bor lenne.

A bornak ólomcukorral való pancsolása felismerhető Hahnemam próbája szerint, ha a borhoz könnyekénes (a rothadt tojáshoz hasonló szag) vizet öntünk, ekkor fekete csapadék válik ki, a mi ólomnak ösmertető jele.

Az ólomcukor az egészségre nagyon ártalmas, ez az, a mi a fehérborok élvezete után rosszulletet és fejfájást okoz.

Br. Bejezy László.

Kivándorlás Amerikába.

Varannó, 1881. szept. hó.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Egy idő óta mind sűrűbben költözködik helységünk és vidékünk iparos és munkás népe az eldorádó-hírű Amerikába. Alig van hét, hogy 10—12 ember ne kerekedjék fel az ismeretlen föld felé, melyről már nemcsak regélnek, de az onnét visszajövő egyesek mintegy ad oculo demonstrálnak s tényekre támaszkodva igen-igen sok kecsegtetőt mondanak, mi az itteni nép vágyai netovábbját képezi. Ki is menne egy lábíg a fiatalabbja erről a vidékről, csak volna módjában a vasut- és hajóköltséget fedezni, de hát ez mégis nagy akadályt képez minden kivágyakozónál, mert az a 100 forint mégis csak pénz és pedig nagy summa az olyan szegény ember tárczájában, ki majdnem egy év alatt sem keres itt annyit. De hát mindennek dacára módját eji a legtöbb, ha másként nem, hát eladja amije van itt, ha mindjárt csak annyit is kap érte, mi utraválóknak elég, mert ha már oda ért egyszer, kitartja a két keze; legnehezebben megy különben addig, míg az első atyafi nem ment keresztül az oceánra, mert ha már az ott van. Egy pár hónap mulva biztosan keres már annyit, hogy a hátramaradottak valamelyikének hajójegyet küldjön. S ha egyszer ketten vannak már oda át, több mint bizonyos, hogy egy év alatt az egész családot átszállítják. S ez így van. Nálunk már meg se ütözik az ember, mikor hallja a pór és iparosnépet a „Schifskarte”-ról csak oly könnyedén és vidoran társalogni, mintha legfeljebb Ujhelybe készülnének, pedig hogy érzi, miszerint hazáját hagyja el s egy idegen világrészbe megy kenyeret keresni, meglátszik a bucsuorában, mikor is úgy zokog övéi és ismerősei köszöntésénél, mintha igazán átlátna a roppant tért, mely övétől elválasztandja.

Igen nehéz részrehajlatlanul itélni ez ügyben. Sokan a hazafiatlanság bélyegének tekintik, sokan ismét azt mondják rá, hogy jól teszi, ha nem tud itt boldogulni, menjen ki legalább addig,

s ellene. Hivatalt keresett, kunyorált; imádtá Geringert, Bachot; de most azért kellene imádni ezeket, hogy neki hivatalt nem adtak. Kuthy azóta másképp gondolkodik. Vachot Sándor Gyöngyös-Halásziában háromezer frtért vett jószágát eladta tizezeren, most Rédén lakik s újra akar venni földet. Így ő az irodalomra nézve földhöz ragadt, mert szegénynek igen sok a gondja. Annál többet ír Imre, vagy új nevén Imrefi. Ő compingálta a „Menekülteket” is, Törökországban a kassai volt alispán Mekay naplójából. Bajza ez idő szerint Komáromba rándult fel felesége rokonaihoz; vele nem is találkozhattam. Trefort megjött Pestre, hihetőleg Eötvös is meg fog jönni, mert árnyék nem lehet test nélkül; Trefort pedig az ő árnyéka. Csengeri és Kemény Zs. a magyar státus férfiakat írják mint Szalay a külföldieket. Széchenyi Kemény írta meg szépen, gyönyörűen. „Forradalom után” című könyvét jó barátai sem szeretik, de már az meg van. Azért még vezekleni kell egyszer, majd Kemény Zsigának.

Talán el is mondom az egész mozgó irodalmat, édes Miklósám. Mi ez mind együttvéve is? Így, barátom gondolhatod miben áll minden irodalmi kilátás. És nem kérdeznéd-e ha nem mondanám, hol van Petőfy Sándor? Sokan mondják már is: sit divus dummodo ne sit vivus. Ez a fiu oda van, elveszett; felesége új férjnél. Soha nagyobb költőt nem vesztett még a magyar, mint ő volt és pedig a férfiaság első éveiben. Emlékezetét felhagyta nekünk s az embernek szinte fáj most, hogy hibáért megróttá egyszer, mert talán hibáiban is kellett volna szeretnünk őt. Egyébiránt társai könnyen mondják: hogy ő meghalt, mi talán onnan van, mert sokan mind maig is életben hiszik. Az irodalomban most

mig felboldogul. Én ez utóbbival tartok, s azt hiszem nem csalatkozom ha azt vélem, hogy ez által nem hogy ártana hazájának, de egyenesen hasznára van az oly kivándorló, ki először hadkötelezettségének itthon eleget téve kimegy, hogy egy két év mulva módosabban, tehetősebben térhessen haza azon földre, hol nyomorultan tengeni igen, de megélni a szó nemesebb értelmében nem tudott. Vagy nem haszon az országra, ha a polgár kedvezőbb viszonyok közé jut, hogy adóját fizethesse, vagy nem haszon az az illetőre magára ép úgy, mint az államra, ha rendezettebb viszonyok közé jutva, minden tekintetben gyarapodik? Pedig ezt eléri rendszeren, mert a nervus rerum, mire Amerikában egy-két év alatt szert tesz, minden dolgait a rendes kerékvágásba tereli s nyugodtabb életet biztosít neki. De nem tekintve mindezeket, már maga a tapasztalás nagy horderejű és kamatozó annak a felvidéki szegény kivándorlóknak, ki nem látott életében jobb módu magához hasonló munkást, már maga a tapasztalás — mondom — jótékonyan hat úgy a szellemi mint az anyagi igényeire nézve, mert hazatérve magával hozza a tudatot, hogy munka és tanulás mennyire képes emelni az embert, mennyire más életmódot biztosíthat számára.

De hogy aggasztó és nagyon komoly következményeket vonhat ez maga után, az is áll, mert hát igaz, hogy míg e réven tekintélyes pénzösszeg is szívárog az országba, addig azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni azon eshetőséget sem, hogy az ország végleg is elvesztheti azon munkaerőt, mely egyelőre ugyan még javára kamatozik.

Másodszor ép oly méltó figyelmünkre azon komoly intés, mely szerint itthon nem képes megélni a nép, mert különben nem szánná rá magát ilyesmire.

Harmadszor azon eshetőség, miszerint a kivándorlás, mely jelenleg még nagyon kis térre szorítkozik, idővel nagyobb mérvet ölthet, és meggyőződésem szerint fog is ölteni s akkor, hogy mily veszélynek leend kitéve hazánk, azt csak az képes át látni, ki ismeri, a mostani kivándorló continens s a kivándorlók közötti ijesztő nagy arányt. S ehez nem kell csak egy pár jó esztendő, midőn a föld népe terményei után egy kis pénzhez jut, valamint az ideit is csak azt segítette jobban elő. S ha egyszer akivándorlás gondolata elharapózik, mint az erdő tüze fog az terjedni, s nehéz lesz annak gátat vetni. S ma már nem is lehet az embert valamely földhöz bilincselni akarata ellen, s eszerint e mondatnak gátat vetni nem is lehet más értelmében, mint valamely népet oly viszonyok közé igyekezni helyezni, hogy az ott megélhessen s ne kelljen idegen kenyér után áhitoznia. De e helyett nálunk mit látunk? Szegénység és ismét szegénység. S ha ennek okát kutatjuk, végre is rá kell jönnünk, hogy első s legnagyobb baja a tudatlanság, melynek következményeül aztán semmi ténren sem boldogulhat. Második: a roppant közterhek, melyeknek primitív keresetképesége sehoggy sem képes eleget tenni. Harmadszor: az egymásután következő mostoha évek, melyek fáradságát aránytalanul rosszul jutalmazták és végre az ország szerte uralkodó ipar és kereskedelmi vállalatok pangása, melyeknek következménye az átkos

senkinek nincs oly jó hangzású neve, mint Tompának, méltán is, mert győzi lelkesedéssel s tul van a tétlen hazafias busuláson.

És bár ily kevés is az irodalmi tevékenység, de még ennél is kevesebb a közönség kegye s méltánylása. A könyvek kelete ugyan ja vult kissé, de a mély sülyedéshez képest, kicsiny az. Vahot Imre úgy látszik jó vállalatba fogott a Losonczy Főnikszel. Előfizetői meglehetősen jöttek. Nem irná-e belé Miklóska? Én szándékozom egy költői elbeszéléssel járulni a vállalathoz. Régi verseimet hagyom, az egészen új lenne. Tudja isten, most tudnék dolgozni, csak ne volna előttem az a kilátás, hogy belőle, akármit dolgozzam is, valami sem fordul. Mióta itt vagyok, régi gyűjteményeimből összeirtam a magyar közmondásokat, mint folytatását a népdalokkal megkezdett népirodalomnak, számra nézve eddig h a t e z r e t. Belőlök igen szép könyvet lehetne csinálni. Egy drámán is dolgozom szinte régiebb terv szerint, körülbelül három felvonása készen. Nem tudom mi lesz belőle. Patakon és Miskolczon járva, egy pár ember, ki befolyással bír, megszólított: nem vállalnám-e el Csengeri prof. katedráját? Ha most hirtelen esnék a választás: el; de ha később lenne, mikor én már itt helyre verődtem: nem. Patak nekem a korai választással sok küzdést megkimélné s magának sem tenne kárt, ennyit mondhatok. Kedves nődét s ismerőseimet szívesen tisztelve vagyok barátod

Erdélyi.

Válaszodat, vagy leveledet elvárom ily czim alatt: Arday Károlynak. Pomázon vagy Pesten, kecskéméti utca, Teleki ház.

munkahiány, mely miatt aztán az év nagy részét tétlen ében tölti el.

Ki veheti tehát rossz néven tőle, ha az ily viszonyok közül szabadulni igyekszik, ki csodálkozhatik rajta, ha a nyomorult zabkenyérnél jobkozhatik rajta, ha a nyomorult zabkenyérnél jobkozhatik neki az amerikai buzakenyér, ha az ban izlik neki az amerikai buzakenyér, ha az 4—6 frtos napibért többre becsüli az itthoni 20—40 krosnál. Bizony ezen legkevésbé sem lehet megütközni, hanem igen is állapotainkon, s hogy ezekről tenni kell mi hamarabb, ha nem akarjuk végét bevárni, az kétséget nem szenved.

Zs.

Levelezés.

— Ujhelyi turista barátainak. —

Tokaj, 1881. oct. 12.

A beszékdalji vadászat alkalmával menekült szarvas futásának hire felzavart engem is egyhangu magányomból.

Az ablakom előtt himbálódzó szomorufüzfá meguntá szomorúságát, tánczra kelt az őszi szellővel s én kaczagok mint Homér.

Szent Orbánra mondom, mióta a fényes turista egylet profan multságokban keresi élvezit, azóta a baklövés oly gyakori, hogy Nimród-jainknak inkább való kezeikbe a bölcső szalagja, mint a Lefauchaux.

Még a 13 császármadár sem sikerül. Itt is „csütörtök!” — Talán Manxi irigységből kilopta az ólmat a töltényekből, hogy felső-vidéki vadjainkban ily nagy pusztulás okoztatott?!

S nekem kell ily lélekemelő dolgokat olvasnom, ki már szoktatom magamat a tollfosztás nemes mesterségéhez.

De így van ez jól. Kellett valaminek történni, mi felrázson tespedéséből s tollat adjon kezembe.

S ime meg van! A kis „Zemplén” nagy ódonsága: a megsebzett szarvas, a sétáló medve s a csalogató császármadár.

Pedig hánszor akartam már levelet írni. Le is ültem s mikorára bevégeztem a komoly havi jelentéseket, azon veszem magam észre, hogy tűzbe kell dobnom.

Gondolat van ezer, meg ezer, úgy hogyha mind leírnám tengerrel érne föl, de mit ér az?

Egyszer szerelmes voltam. Elváltunk, kértem kedvesem, hogy távolléte alatt írjon. Ezt felelte: „szívesen tenném, de minék? Nem írhatnék mást, mint azt, hogy szeretem, azt pedig úgy is tudja.”

Igy vagyok én is — a hánszor a nagy fényességű egylet gondolkodok, nem tudok mást írni mint szeretnék tagjaival lenni.

S most a baklövés divatjában nem lesz csoda ha levelemmel én is bakot lövök.

A napokban agyon akartam magamat löni, de már nem teszem, mert félek. „Nagy vad”-ra nincs az egyletnek szerencséje.

A szüret kezdődik, Csarnahó hogy fizet? Toronyán sem isszák már soká a vizet. Ha nem is oly bő, mint a tavalyi, azért akad legény tudom, ki magát benyali.

Akkor én is ott jártam s verset faragtam, hogy:

„Egyre zajong, egyre tépi
A régi bu keblemet” stb.

Ma tán nem leszek ott, mert halljad versemet:

Egyre köhög, egyre krakog.
Hurut bántja mellemet etc.

Hanem mint most egy éve mondta nótám, hogy:

„Szép szemednek szűz egében
Megvirradnom is lehet.”

Azt hiszem, hogy ez idén is:

„Közöttetek jó barátim,
Ha fellelem magamat,
Rajt feledve, könnyű szívvél
Üritek vig poharat.”

Igy busulok én magamnak — s nincs ki velem osztoznék. Olyan az életem mint szegény Mikesé volt, ki egyedül hallgatta a tenger morolását. Én is hallgatom a Tisza susogását, egyedül, egyedül... a turisták közül.

Néha-néha, be-be nézek Ujhelybe, de csak azért, hogy ha már el kellett, hogy feledjete, legalább kényszerűségből nehezebben felejtsetek el.

Ez az élet humora, ma itt, holnap ott. Emike így mondja: „Mindig így volt e világ élet. Egyik fázott, másik lánggal égett.”

Én is osztom azt a nézetet, hogy csak közönséges érzelmeket szokott a távollét lehűteni. Az enyimek Asbet szálakból vannak szövés, ha olykor-olykor megolajozom a viszontlátás édes örömeivel, nem fog elégni a feledés mécsésében.

Az egyleti műkincseket mar nagyrészt le-másoltam a „Vereskönyv” számára, majd Syl-vesterkor a beszámolóban bemutatam.

Nem untatlak fényes tagtársaim már tovább, ki tudja: nem kerget-e a tatár? Álljon itt hát végezetül gunydalom;

Aláírási felhívás

„Az első magyar petroleum- és ásványkutató-társaság“ részvényeire.

Czélja a társulatnak Felső-Magyarország Zemplén, Máramaros, Bereg és Ung megyéiben található ásvány- és petroleum-telepek felkutatása és azoknak áldásos értékesítése.

A részvénytőke: 100000 frt mely 1000 drb. 100 frtos részvényből áll. Ebből 400 már alá levén írva, rendelkezésre 600 részvény bocsájtatik.

Felüljegyzés esetén aláírók jegyzésük arányában részesíttetnek a kiadandó részvényekben.

A részvények jegyzésénél minden részvényért 30 frt azonnal lefizetendő a hátralékos 70 frt pedig egymásután következő 7 havonkénti 10 frtnyi részletekben lesz törlesztendő.

Az aláírási ívek, melyek részletes áttekintést nyújtanak, Budapesten a „Budapesti bank egyesület-részvény társaság“-nál Sátoralja-Ujhelyben pedig a Népbank, a kereskedelmi-, ipar-, termény- és hitelbank, valamint a többi pénzintézetekben is kitéve vannak ahol is az alájegyzések bármikor eszközölhetők.

Az alakító-bizottság.

Jelentkezések aláírásra, ugyszintén a befizetések is posta útján eszközölhetők.

I—1

Meghívás.

A „varannói takarékpénztár, mint részvénytársulat“ t. részvényesei a f. évi novemberhó 10-én déltán 2 órakor az intézet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívatnak.

Tárgy:

Az intézeti házon teendő építkezés iránti határozathozatal.
Varannó, 1881. október 10-én.

Az igazgatóság.

I—1

Alulírott cég hátkodik a nagyérdemű közönségnek, nagy választékkal berendezett

krakoi cserép kályhák

főraktárát ajánlani.

Megrendelések gyorsan eszközöltetnek, miután több állítóval rendelkezik, és kivánságra kályha rajzokat árjegyzékkel, bérmentesen beküldeni ajánlkozik.

6—6

Linkesch Samu özvegye

vas és szállítási üzlet Eperjesen.

S.-a.-Ujhelyben a nagyutcán a legforgalmasabb központi s így az üzletéletre nézve legelőnyösebb helyen **Hornyay Ferencz orvos ur házában** az eddig Mayer Imre-féle kávéház és cukrázda által elfoglalt — ugy boltüzletek, valamint raktárak, pénzintézetek vagy hivatalok berendezésére kiválóan alkalmas —

összes helyiségek jövő 1882-ik évi jannárhó 1-től bérbendandók.

E helyiségek állanak: egy nagy és két kisebb utcai boltszobából, melyek egyikébe még egy hátsó oldalszoba is nyílik, továbbá 3 udvari szoba, egy nagy konyha, kamara, pincze, padlás és fatartó helyiségből, melyek teljes rend- és tisztaságban fognak az új bér. nek átadni.

Az utcai boltok s udvari lakás külön-külön is kiadandók s esetleg a bolthelyiségek s külön-külön.

A bérleti föltételek iránt fölvilágosításokkal háztulajdonos szolgál.

2—3

Hirdetmény.

Az első magyar gácsországi és Dniester vasut épület-, szerszám- és talpfabeli szükségletének szállítása verseny útján adatik ki

Az ajánlatok benyújtási határideje f. évi novemberhó 1-ső napja. — Az ajánlati minták az általános és külön szállítási határozmányokkal együtt az alóírt igazgatóságnál vagy a przemysli üzletvezetőségénél felvehető.

Bécs, 1881. évi októberhó 4-én.

Az első magyar-gácsországi vasut,

ugyis mint a cs. k. Dniester- és Tarnów-Jeluchowi államvasut üzletvezető igazgatósága.

I—1

Makk eladás.

A vidrányi és palotai birtokokban elterülő 2500 holdnyi erdőségben a bükkmakkoltatás eladandó léven, a venni szándékozók részéről ajánlatokat elfogad. Vidrányban u. p. Mező-Laborcz.

1—3

Ehrenheim-Schytra Ferencz.

Dr. Göllis általános étekpora,

mely az emésztésre és vértisztításra, a test táplálására és erősítésére nézve hatásában utól nem éretett. Naponkint (kétszer) és hosszabb ideig folytonosan használva, meggyógyít sok, még a legmakacsabb betegségeket is, minők: emésztési gyöngeség, gyomorégés, a hasbelsősz tolulása, a belek terpedtsége, tagok erőtlensége mindenemű aranyeres bajok, görvélyek, golyva, sápkór, sárgaság, minden idült bőrkütegek, időszakos főfájás, giliszták és kökór, nyálkásság stb.; egyedüli gyökeres gyógyszer a megrögzött járványos köszvény, gümő és fene ellen. Az ásványvizek használatánál e szer nagy szolgálatot nyújt azoknak ivása előtt, mint ivás közben; kiváltkép mint utógyógy ajánlatik.

Ára egy nagy skatnyának 1 frt 26 kr., egy kisebbnek 84 kr

Ovakodni kell a hamisított szertől, mely vagy nem használ, vagy éppen árt.

Kapható: **Kormos Armin** üzletében. S.-a.-Ujhelyen.

500 aranyat

fizetek annak, aki egy **35** krajczáros üveg

Kothe féle fogviz

használatát után valaha ismét fogfájást kap, vagy a kinek szája rosz szagu lesz.

Kothe fogszepitője

(fogpor), mely a fogviz után használva, a legfeketébb fogakat tiszta fehérré változtatja.

Kothe János György.

Kapható Sátoralja-Ujhelyben **KORMOS ARMIN** előbb **Deutsch József** kereskedésében.

Ugyanott egy jó házból való fiu tanulóul azonnal felvétetik.

7—10